

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

การเกษตรเป็นอาชีพที่สำคัญสำหรับประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศกำลังพัฒนา เพราะถือว่าสินค้าเกษตรเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญ รองรับการพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรม และคาดว่าจะมีการขยายตัวภาคการเกษตรในหลายๆ ด้าน เช่น แนวโน้มผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ภาคการเกษตร ปี 2549 จะมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปี 2548 ในอัตราร้อยละ 4.8 แนวโน้มการผลิตสาขาพืชปี 2549 คาดว่าจะขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.6 แนวโน้มการผลิตสาขาบริการทางการเกษตร ปี 2549 คาดว่าจะขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปี 2548 ในอัตราร้อยละ 3.08 และนอกจากนี้ มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรในปี 2548 ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปี 2547 ประมาณร้อยละ 5 (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2549: ออนไลน์)

อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ มีพื้นที่ทั้งหมด 2,100,719 ไร่ เป็นพื้นที่ทำการเกษตร 181,627 ไร่คิดเป็นร้อยละ 8.65 ของพื้นที่ทั้งหมด (สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่, 2549 : ออนไลน์) พืชเศรษฐกิจที่สำคัญมีอยู่หลายชนิด ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด หอมแดง กระเทียม ถั่วเขียว ถั่วเหลือง เป็นต้น

ตลาดท้องถิ่นในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วยคนกลางหลายประเภท ได้แก่ ตัวแทน (Broker) สถาบันเกษตรกร (Farmer Institute) พ่อค้าท้องถิ่น (Local Merchant) พ่อค้าปลีก (Retailer) และสหกรณ์การเกษตร (Agricultural Co-operative) ทำให้การตลาดภายในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ มีการแข่งขันสูง นอกจากการแข่งขันกันภายในอำเภอแล้วยังรวมถึงการแข่งขันกับตลาดในพื้นที่ใกล้เคียงอีกด้วย เช่น อำเภอจอมทอง อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเกษตรกรสามารถนำสินค้าผลิตผลทางการเกษตรไปจำหน่ายได้

สหกรณ์การเกษตรแม่แจ่ม จำกัด เป็นสถาบันที่เกิดจากการรวมกลุ่มของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอแม่แจ่ม จัดเป็นสถาบันการเกษตรที่มุ่งแก้ปัญหาความยากจน ทำให้เกิดความอยู่ดีมีดีในหมู่วมวลสมาชิก โดยวิธีการการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในรูปของสหกรณ์ ยึดถืออุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์เป็นแนวทางในการส่งเสริม ถือเป็นกิจการดั้งเดิมของท้องถิ่น ที่เติบโตมาพร้อมกับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการผลิตด้านการเกษตรของเกษตรกร ได้ก่อตั้งในปี 2520 ปัจจุบัน มีจำนวนสมาชิก 3,072 ราย แบ่งกลุ่มเป็นกลุ่มย่อยทั้งหมด 67 กลุ่ม มีทุนเรือนหุ้น ณ 31 ธันวาคม 2548 จำนวน 8,900,750.- บาท สมาชิกทั้งหมดประกอบอาชีพ

ทางการเกษตรเป็นหลัก ผลผลิตทางการเกษตรของสมาชิกได้กระจายจำหน่ายให้ผู้รับซื้อต่าง ๆ

มีสมาชิกเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้นที่ยังเชื่อมั่นในระบบสหกรณ์และยังให้ความร่วมมือในกิจกรรมทางธุรกิจของสหกรณ์ โดยนำผลผลิตทางการเกษตรมาจำหน่ายที่สหกรณ์ ข้อมูลสมาชิกที่นำผลผลิตทางการเกษตรมาขายให้สหกรณ์การเกษตรแม่แจ่ม จำกัด ในปีบัญชี 2548 จำนวน 656 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.35 จากจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น (สหกรณ์การเกษตรแม่แจ่ม จำกัด , 2549)

และในปัจจุบันต้องการที่จะปรับปรุงการบริการให้แก่ลูกค้า ซึ่งเป็นสมาชิกสหกรณ์ที่นำผลผลิตทางการเกษตรมาขายให้แก่สหกรณ์การเกษตรแม่แจ่ม จำกัด ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยส่วนประสมการตลาด ที่มีผลต่อการตัดสินใจขายผลผลิตทางการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแม่แจ่ม จำกัด ข้อมูลที่ได้จะใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการตลาดให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้าเป้าหมายต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาถึงปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจขายผลผลิตทางการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแม่แจ่ม จำกัด

ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ดังนี้

1. ขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหาในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนประสมการตลาด(Marketing Mix หรือ 4Ps) ที่มีผลต่อการตัดสินใจขายผลผลิตทางการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแม่แจ่ม จำกัด ประกอบด้วย ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ปัจจัยด้านราคา (Price) ปัจจัยด้านการจัดจำหน่าย (Place) ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion)

2. ขอบเขตประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือกลุ่มตัวอย่างสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแม่แจ่ม จำกัด

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจขายผลิตผลทางการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแม่แจ่ม จำกัด
2. ได้แนวทาง ในการปรับปรุงกลยุทธ์การตลาดของสหกรณ์การเกษตรแม่แจ่ม จำกัด รวมทั้งเป็นข้อมูลสำหรับผู้สนใจธุรกิจรวบรวมผลิตผลทางการเกษตรต่อไป

นิยามศัพท์

ปัจจัยส่วนประสมการตลาด หมายถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจขายผลิตผลทางการเกษตร ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแม่แจ่ม จำกัด ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ราคา การจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด

ผลิตผลทางการเกษตร หมายถึง ผลผลิตที่ได้จากการประกอบอาชีพทางการเกษตร ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแม่แจ่ม จำกัด

สมาชิกสหกรณ์ หมายถึง สมาชิกสหกรณ์การเกษตรแม่แจ่ม จำกัด อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2548

สหกรณ์การเกษตรแม่แจ่ม จำกัด หมายถึง สถาบันเกษตรกร ที่ประกอบธุรกิจ เกี่ยวกับการรับซื้อและรวบรวมผลิตผลทางการเกษตรจากสมาชิกสหกรณ์ การรับฝากเงิน การจ่าย เงินกู้แก่สมาชิก การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย รวมถึงให้บริการธุรกิจอื่น ๆ ตั้งอยู่เลขที่ 231 หมู่ที่ 8 ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่